

Адæймаджы Барты Æхсæнад: Адæймаджы Барты Æппæтиумæйаг Деклараци.

Ист æрцыд ИНО - йы Генералон Ассамблейы 1948 азы 10 декабры.

РАЗДЗЫРД.

Нæй рохуаты уадзæн æппæт дзыллæджын бинонты уæнгтæн сæ намысæн аргъ скæнын, стæй се 'мхуызон æмæ æнæхицæнгæнгæ бартæ, кæй сты сæрибардзинад, рæстдзинад æмæ æппæтиумæйаг сабырдзинады бындур; æмæ нæй рохуаты уадзæн, æнæрвæссондзинад æмæ ницæмæлард кæй æркодтой варварон актæм, кæцытæ хъыгдарынц адæймаджы намыс, æмæ ахæм дунейы арæст, кæцийы адæмæн уыдзæн дзырды бар æмæ уыдзысты хицæн тас æмæ мæгуыр дзинадæй, хъуыстгонд у куыд адæмы стыр тырнынад; æмæ нæй рохуаты уадзæн, æнæмæнг хъæуы, цммай адæймаджы бартæ хъахъæд цæуой закъоны тыхæй, цæмай адæймаг йæхæдæг ма 'рхауа ахæм уавæрмæ æмæ ма сыста æфхæрды ныхмæ, æмæ нæй рохуаты уадзæн, хъуамæ æххуысгонд цæуа адæмты 'хсæн хæлардзинад рæзынæн; æмæ хъусдардмæ исгæйæ, Иугонд Нациты адæмтæ кæй бафидар кодтой Уставы сæ уырнынад адæймаджы бындурон бартæм, адæймаджы намысы аргъадмæ, сылгоймаг æмæ нæлгоймаджы æмбарадмæ, æмæ бауынаффæ кодтой социалон прогресс æмæ царды хуыздæр кæнынæн сæрибар уавæргæйæ æххуыс кæнын; æмæ нæй рохуаты уадзæн, паддзахæдтæ-уæнгтæ, кæй бавæрдтой ныфс ахъаз кæнын, Иугонд Нациты Организациимæ кусгæйæ, æппæтиумæйаг аргъгæннынад æмæ адæймаджы бындурон бартæ фидар кæнынæн æххуыс кæнын. Нæй рохуаты уадзæн, ацы бартæн кæй ис стыр нысаниуæг ацы хæс сæххæст кæнынæн. Генералон Ассамблей расидтис ацы деклараци куыд хæслæвæрд, кæцы хъуамæ æххæст кæной æппæт адæмтæ æмæ паддзахæдтæ, цæмай алы адæймаг æмæ æхсæнады уæнг дæр æппындух рухсад æмæ ахуырадмæ тыргæйæ, æххуыс кæной ацы бартæ хъахъæнынæн, æмæ сæ парахат кæной куыд Организацийы паддзахæдты æмæ адæмты 'хсæн, афтæ уыцы териториты адæмы 'хсæн, кæцытæ сты сæ юрисдикцийы.

УАЦ 1.

Адæймагтæ се 'ппæт дæр райгуырынц сæрибарæй æмæ æмхуызонæй сæ барты. Уыдон æххæст сты зонд æмæ намысæй, æмæ карæдзийæн хъуамæ уой æфсымæрты хуызæн.

УАЦ 2

Алы адæймагæн дæр хъуамæ уой æппæт бартæ æмæ сæрибарæдтæ, ацы Декларацимæ гæсгæ, æнæ исты хицæндзинæдтæй, ома, адæмхаттмæ зондахастытæ, националон кæнæ социалон равзæрд, мулкон мыггагон кæнæ æндæр уавæры.

Уымæй уæлдай, нæй хицæн кæнæн политикон, барадон кæнæ æхсæнадæмон бындурыл уыцы паддзахад, кæцымæ хауы адæймаг, цавæрфанды паддзахад дæр уæд.

УАЦ 3

Алы адæймагæн дæр ис бар цæрынæн, сæрибар æмæ хи æдас дзинадæн.

УАЦ 4.

Хъуамæ мачи уа цагъар æмæ уацары; цагъар æмæ цагъайрагты уæйгæннынадæн бар нæй сæ алы хуызты дæр.

УАЦ 5.

Хъуамæ туханæй макæй марой, макæй намыс хъуамæ уа æфхæрд æмæ хъыгдард.

УАЦ 6.

Алы адæймагæн дæр, кæм фæнды уæд, ис барадон хъахъæннынад.

УАЦ 7.

Адæм се 'ппæтдæр закъоны раз сты æмхуызон æмæ сын ис бар, цæмай сæ закон хъахъæна æмхуызондæй. Се 'ппæтæн ис бар, законмæ гæсгæ сæхи дискриминацийæ бахъахъæнынæн, кæцы халы ацы Декларацийы æгъдæуттæ.

УАЦ 8.

Алы адæймагæн дæр ис бар æнтысджытæй йæ бартæ бахъахъæнын тæрхондоны, уыцы бартæ йын лæвæрд сты закон æмæ конституцийæ.

УАЦ 9.

Хъуамæ мачи уа æвæндонæй ахст кæнæ тард.

УАЦ 10.

Алы адæймагæн дæр йæ бартæ æмæ йæ хæстæ, стæй йæ аххоссаджы растдзинад сбæрæг кæнынæн ис бартæ æппæт æмхуызонады бындурыл, цæмай йæ хъуылдагмæ каст цæуа хъуыстгондæй æмæ æппæт растдзинады доæнтимæ æнæдæлбар æмæ растдзæвин тæрхондоны.

УАЦ 11.

Алы адæймаг дæр, исты фыдракæнды аххосджын, йæ бартæм гæсгæ гæу аххосджын, цалымæ йæ аххос законмæ гæсгæ тæрхондоны рабæрæг уа, уæдмæ; уым дæрын лæвæрд цæуы хъахъхъæннынад.

Хъуамæ ма кæмæн æрцауа тæрхонгонд, фыдракæндыл нымæд цы нæ цæуы, уыцы фыдракæнды тыххæй, националон закон кæнæ æхсæнадæмон барадмæ гæсгæ. Хъуамæ ма уа нысангонд ахæм æфхæрд, кæцы уыд нысангонд фыдракæнды рæстæг.

УАЦ 12.

Мачи хъуамæ уа хъыгдæрд йæхи æмæ йæ бинонты царды, йæ корреспонденцийы сусæгдзинæдты, стæй йæ кады.

УАЦ 13.

Алы адæймагæн дæр ис бар хибарæй цæуынæн æмæ йæхицæн цæрæнбынат æвзарынæн кæцы фæнды паддзахады дæр.

Алы адæймагæн дæр ис бар кæцы фæнды паддзахадæй ацæуынæн, уымæ йæхи паддзахадæй дæр, æмæ фæстæмæ йæхи паддзахадмæ сыздæхынæн.

УАЦ 14.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæхицæн иннæ паддзахæдты æмбæхсæн бынат агурынæн æмæ уыцы æмбæхсæн бынатæй пайда кæнынæн.

Ацы барæй нæй пайда кæнæн, Иугонд Нациты Организацийы нысантимæ æмæ уа гæвæрдимæ баст цы нæу, ахæм фыдракæнд куы скæна, уæд.

УАЦ 15.

Алы адæймагæн дæр ис гражданиндзинады бар. Хъуамæ ма кæмæн уа ист йæ гражданиндзинад кæнæ йæ гражданиндзинад айвыны бар.

[Missing 15.2]

У А Ц 16.

Йæ кары чи бацыл, уыцы сылгоймæгтæ æмæ нæлгоймæгтæн æнæ исты къуылымпыйы, нæдæр адæмыхаттмæ гæсгæ, нæдæр динмæ гæсгæ, ис моймæ цæуыны æмæ бинонты каныны бар. Уыдонæн ис æмхуызон бартæ куыд бинонты царды, афтæ, куы рахицæн уой, уæд.

Бинонтæ сты æхсæнады бындурон хай, æмæ сын ис æхсæнад æмæ паддзахады `рдыгæй хъахъхъæнынад исыны бар.

[Missing 16.3]

У А Ц 17.

Алы адæймагæн дæр ис бар, куыд йæхæдæг, афтæ иннæтимæ дæр, мулкæй пайда канынæн.

Хъуамæ мачи уа æнæбары йæ мулкæй хицæнгонд.

У А Ц 18.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæхи хъуыды, намыс æмæ динæн; ардæм хауы дин æмæ фæндтæ ивыны бар, куыд иунагæй, афтæ иннæтимæ бастæй динон æмæ ритуалон æгъдæуттæ æххæстгæнгæйæ.

У А Ц 19.

Алы адæймагæн дæр ис йæхи разæнгарддзинады бар æмæ сæ сæрибарæй равдисын дæр; ацы бармæ хауы хи разæнгарддзинадыл хæцын æмæ хибарæй агурын, исын æмæ парахат канын информаци æмæ фæндтæ цыфæнды мадзæлттæй паддзахадон арæнтæй хицæнæй.

У А Ц 20.

Алы адæймагæн дæр ис бар æмбырдтæ æмæ ассоциацитæ аразына. Хъуамæ мачи уа тыхæй исты ассоциацимæ конд.

[Missing 20.2]

У А Ц 21.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæ паддзахады разамынды архайын, хибарæй канæ та æвзæрст адæмы æххуысæй.

Алы адæймагæн дæр æмхуызонæй ис бар паддзахадон куыстмæ бацæуын йæхи паддзахады.

Адæмы фæндон хъуамæ уа хицаудзинады бындур, ацы фæндон хъуамæ æвдыст цæуа æвзæрстыты, кæцытæ хъуамæ арæзт цæуой æмхуызон æвзæрстадон барты бындурыл, сусæг хъæлæс даттынæй канæ æндæр æмнысанон мадзæлтты æххуысæй, кæцытæ даттынц сæрибарæй хъæлæс каныны бар.

У А Ц 22.

Алы адæймагæн дæр, куыд æхсæнады уæнгæн, ис бар социалон æххуысæн, стæй йæ намысы, хибарæй рæзты экономикон æмæ культурон уавæрты национ, æхсæнадæмон æмæ алы паддзахады мадзæлтты æххуысы бар.

У А Ц 23.

Алы адæймагæн дæр ис фæллой каныны бар, хибарæй куыст равзарына, рæстдзæвин æмæ зæрдæмæдзæугæ куыстадон уавæртæн, стæй хи æгуыстæй бахъхъæнынæн.

Алы адæймагæн дæр ис бар йæ куыстæн æмбæлгæ мызд райсына.

Алы кусæгæн дæр ис бар æмбæлгæ хæрзиуæг райсына, кæцы фаг кæна йæхицæн дæр æмæ йæ бинонтæн дæр, æмæ кæцы æххæстгонд цæуа хъæугæ заманы æндæр социалон мадзæлттæй.

[Missing 23.4]

У А Ц 24.

Алы адæймагæн дæр ис бар улæфына æмæ йæ рæстæг æрвитынæн, уимæ кусæн бон æмбæлгæ къаддæр канына æмæ фидгæ æрвылазон улæфæн рæстæгæн.

У А Ц 25.

Алы адæймагæн дæр хъуамæ уа ахæм царды уæлвæз, уырдам хауынц хæрд, дзаума, царæнбынат, медицинон æххуыс, æмбæлгæ социалон æххуыс, кæцытæ хъæуынц æнæниздзинад хъахъхъæнынæн йæхицæн æмæ йæ бинонтæн, æгуысты рæстæджы æххуысы бар, рынчынай, сахъатæй, идæдзæй, зæрондæй канæ æндæр исты хабары, йæхицæй æнаразгæ фадæтты.

[Missing 25.2]

У А Ц 26.

Алы адæймагæн дæр ис ахуырады бар. Ахуырад хъуамæ уа лæвар, æппынкъаддæр райдайдæн æмæ астауыккаг ахуырғанæндæтты. Æнæмæнг хъуамæ уа райдайдæн ахуырад. Техникон æмæ профессионалон ахуырадмæ хъуамæ уа иумæйагæй æнцон бацæуæн, уæллаг ахуырад дæр хъуамæ уа ахæм, æцæг алкæй зоньндзинæдты бындурыл.

[Missing 26.2]

[Missing 26.3]

У А Ц 27.

Алы адæймагæн дæр ис бар æхсæнады культурон царды архайын, аивадæй зæрдæрухс уын, зонадон прогрессы архайын æмæ йæ фæстиуджытæй пайда канын.

Алы адæймагæн дæр йæ бон у моралон æмæ материалон бартæ, кæцытæ сты йæ зонадон, литературон канæ аивадон куысты фæстиуджытæ бахъахъæнын.

У А Ц 28.

Алы адæймагæн дæр ис бар социалон æмæ æхсæнадæмон фæткæн, кæцыйы ацы Декларацийы æвдыст бартæ уыдзысты æнæхъæнай æххæстгонд.

У А Ц 29.

Алы адæймагæн дæр ис хæстæ æхсæнады раз, æрмæст кæцыйы ис йæ сæрибар æмæ æххæст царды мадзæлттæ.

Йæ бартæ æххæстгæнгæйæ алы адæймаг дæр хъуамæ уа йæ бартæй хицæн æрмæст закъонмæ гæсгæ, иннæ адæмы бартæ æмæ домæнтæ, æхсæнадон фæтк æмæ амонд бахъахъхъæныны тыххæй демократон æхсæнады.

[Missing 29.3]

У А Ц 30.

А ц ы Д е к л а р а ц и й ы ф ы с т у а ц т æ х ъ у а м æ м а у о й æ м б æ р с т к у ы д л æ в æ р д б а р т æ ц а в æ р д æ р п а д д з а х а д æ н , а д æ м ы к ъ о р д æ н к æ н æ х и ц æ н а д æ й м æ г т æ н и с т ы а р х а й д а р а з ы н , к æ ц ы ц æ у а а ц ы Д е к л а р а ц и й ы æ в д ы с т б а р т ы н ы х м æ .

И р о н т е к с т н ы ф ф ы с т а Б у т а т ы Х ъ а з ы б е г Т а й м у р а з ы Ф ы р т .